

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The only Slovenian daily in the United States.
Issued every day except Sundays and Holidays.

TELEFON PISARNE: 4487 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter, September 21, 1902, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON PISARNE: 4487 CORTLANDT

NO. 298. — ŠTEV. 298.

NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 21, 1910. — SREDA, 21. GRUDNA, 1910.

VOLUME XVIII — LETNIK XVIII

IZJAVA.

Jako mi je žal, da se je včerajno številko vtihotapl tak surov, za javnost nikar spodoben spis. Zgodilo se je to vsele svojevljnosti mladega, sej mladega človeka; sam nisem lista bral, nego ko je bil že dotiskan. Dragi mi naročniki in bralci naj odpremo meni kot osoba, da je bil tak spis priobčen in še najbolj me boli, da v božični številki.

Frank Sakser.

Iz delavskih krogov. Unije v Chicagu.

Uslužbenici od Adams Express Comp. v Springfield, Mass., groze s štrajkom.

IZKORIŠČEVALCI IN DELAVCI.

Prodajalke v velikih newyorskih prodajalnicah se bodo organizovale.

Chicago, Ill., 20. dec. Iz McDonalds Directory je razvidno, da je v Chicagu 17 mednarodnih unij in 700 raznih strokovnih družev. Unijke plače so od 35 do 75 centov na uro. Strokovna družava imajo na leto 6 milijonov dolarjev denarnega prometa. V stavbini obrije je skoraj povsod upeljan osemurni delavni dan in ob sobotah popoldanski praznik.

Strajk eksprejsnih uslužbenec.

Springfield, Mass., 20. dec. Uslužbenici od Adams Express Co. bodo najbrže stopili v štrajk, ako jim družba ne bodo zvišala plač. Uslužbenici so že izročili svoje zahteve predsedniku Berrettu in če ne bodo hotel sprejeti odbora, katerega so uslužbenici izvolili, se bodo takoj proglašil štrajk. Uslužbenici zahtevajo poleg zvišanja plače tudi ureditev delavnega časa. Štrajk se bodo proglašil za novoangleške države.

Sovražniki delavcev.

San Francisco, Cal., 20. dec. Pri zadnjih volitvah se je bil sprejel tudi amendment za charter, po katerem bi se določila za mestne delavce minimalna plača od \$3 in se upeljal 8-urni delavni dan. Kapitalistom to ni bilo všeč in so sklenili, da se ta amendment razveljavlja. Merchants Association, v kateri sede kapitalisti, trdi, da predlog v svetu supervozorjev ni bil pravilno sprejet, ker pri sprejetju ni bil quorum navzvod. Ta ugovor hoče Merchants Association izročiti legislaturi, da ne bo amendmenta ratificirala.

Organizacija prodajalk v New Yorku.

Women's Trade Union League je pozvala prodajalke v velikih prodajalnicah, da se organizujejo, ker le na ta način bodo mogoči dosegli zboljšanje svojega položaja. Prodajalke imajo zelo nizke plače.

Moriec Porter Charlton.

Porter Charlton, ki je meseca januarja lanskoga leta v Maltzrolo v Italiji umoril svojo ženo in truplo vrgel v Como jezero in bil potem v Ameriki prijet, da bi se moral izročiti italijanskim sodnim oblastim. Kakor pa vse kaže, se je izročitev že ne bo tako kmalu ali močno sploh ne izvršila. Ta dan se je vrnila pri sodišču v Trentonu, N. J., razprava glede izročitve, ki pa ni imela nobenega uspeha. Razprava se je preložila na dan 9. januarja.

Cena vožnja.

Parnik od Austro-American proge LAURA

odpluje dne 4. januarja

OCEANIA

odpluje dne 11. januarja

ALICE

odpluje dne 18. januarja

iz New Yorka v Trst in Reko. S tem parnikom doseglo Slovenci in Hrvati najhitreje v svoji rojstni kraj.

Vozna stane in New Yorka do:

Trsta ali Reke \$36.00,

do Ljubljane 35.60,

do Zagreba ..... 36.20.

Vozne liste je dobitti pri Frank Sakser Co., 82 Cortlandt St., New York.

Kroganje za štrajkarje. Trije ranjeni.

Pri napravah pred Osborn ceho je prišlo do kravil spopadov med štrajkarji in šerifovimi stražniki.

JOS. ROSAK NEVARNO RANJEN.

Štrajkujoči premogokopi so pobrali ranjence in jih odnesli seboj.

West Newton, Pa., 20. dec. — Pri napravah pred Osborn ceho v bližini West Newtona je prišlo danes zjutraj do kravil spopadov med štrajkujočimi premogokopi in šerifovimi stražniki, ki strazio premogovnik. Štrajkar Josip Rosak je bil zadel od krogla v desno stran in v roko ter je nevarno ranjen. Dva druga štrajkarja, ki sta bila tudi obstreljena, so štrajkarji pobrali in odnesli seboj.

VAŽNO ZA SLOVENCE.

Vsek priseljenc mora imeti \$25.

Naselniška oblast na Ellis Islandu je izdala naredbo - da mora vsak priseljene imeti že pri prihodu v Ameriko \$25 gotovega denarja pri sebi. Kdor teh nima bo brez usmiljenja vrnjen nazaj. Zdaj ne bo več mogoče, da bi kdor drugi založil denar za priseljence ali da bi ta šele telegrafiral kakemu sorodniku po defin. Nači si to rojaki dobro zapomnijo in pišejo ljudem, ki nameravajo priti v Ameriko, da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov.

Vlomilec ustreljen.

Middletown, N. Y., 19. dec. — Trgovec Henry E. Smith v Howells je slišal ponoči v kuhinji ropot in je takoj mislil, da se je tam priplazil v stanovanje. Vzel je puško in čakal tata pri vrati. Ko se je tam prikazal, je sprožil in zadel tata, ki pa je imel še teliko moči, da je ušel na dvorišče, kjer pa se je zgrudil na tla. Smith se je oblekel, napregel konja in odpeljal nevarno ranjenega vlomilca v bolnišnico.

Smith se je na to sam zgasil pri sodnji, katera pa ga je pustila na prostih nogah. Ranjene je rekel, da je John Crovin iz New Yorka, drugega ni hotel izpovedati. Kakor se je dogovalo, je poškušal tudi pri John Hute vložiti v stanovanje, pa je bil prepoden.

Zvezna kontrola nad železnicami.

Jakob H. Schiff, šef banke Kuhn, Loeb & Co., se je izrekel za zvezno kontrolo nad železnicami. On je dejal, da se je železniški obrat tekot let tako razširil in tako spremenil, da se je državna kontrola železniških sekuritet preživelja. Državna kontrola je namravila situacijo še bolj zamotano in jo je še poslabšala.

Hughes se je odpovedal politiki.

Washington, D. C., 19. dec. — Sodnik Hughes je odločno zanikal, da načrta 1. 1912 kandidatira za predsednika Zjednjih držav. Nekateri progresivni republikanci, ki bojejo preprečiti Taftovo nominacijo, so zlorabili Hughesovo imo in raznesli v njegovi kandidaturi. Hughes pravi, da se ne bo tako kmalu ali močno sploh ne izvršila. Ta dan se je vrnila pri sodišču v Trentonu, N. J., razprava glede izročitve, ki pa ni imela nobenega uspeha. Razprava se je preložila na dan 9. januarja.

Organizacija prodajalk v New Yorku.

Women's Trade Union League je pozvala prodajalke v velikih prodajalnicah, da se organizujejo, ker le na ta način bodo mogoči dosegli zboljšanje svojega položaja. Prodajalke imajo zelo nizke plače.

Moriec Porter Charlton.

Porter Charlton, ki je meseca januarja lanskoga leta v Maltzrolo v Italiji umoril svojo ženo in truplo vrgel v Como jezero in bil potem v Ameriki prijet, da bi se moral izročiti italijanskim sodnim oblastim. Kakor pa vse kaže, se je izročitev že ne bo tako kmalu ali močno sploh ne izvršila. Ta dan se je vrnila pri sodišču v Trentonu, N. J., razprava glede izročitve, ki pa ni imela nobenega uspeha. Razprava se je preložila na dan 9. januarja.

Cena vožnja.

Parvik od Austro-American proge LAURA

odpluje dne 4. januarja

OCEANIA

odpluje dne 11. januarja

ALICE

odpluje dne 18. januarja

iz New Yorka v Trst in Reko. S tem parnikom doseglo Slovenci in Hrvati najhitreje v svoji rojstni kraj.

Vozna stane in New Yorka do:

Trsta ali Reke \$36.00,

do Ljubljane 35.60,

do Zagreba ..... 36.20.

Vozne liste je dobitti pri Frank Sakser Co., 82 Cortlandt St., New York.

Gaynor in Murphy. Važna konferenca.

Bivši predsednik republike Honduras, Manuel Bonilla, pripravlja novo revolucijo v republiki.

KANTINE V VOJAŠNICAH.

Črnci v mestu Baltimore, Md., smejo po novi županovi odredbi prebivati samo v gotovem delu mesta.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Mehikanski insurgenti so premagali vladne čete.

NOVI BOJ.

Revolucionarno gibanje v državi Chihuahua se razširja.

Zarotniki so hoteli pozvani na prestol Jaime, sina Don Carlosa.

KOMPLAT KARLISTOV proti kralju Alfonsu.

Bivši ministarski predsednik Moret je bil sklenil tajen dogovor z Vatikanom proti kralju Alfonsu.

Madrid, 20. dec. — Veliko senzacijo vzbuja vest, ki se širi po mestu, namesto, da se je bil bivši ministarski predsednik Moret dogovoril z odličnimi Španci in v Vatikanom, da se odstvari kralj Alfons in pokliče na prestol Jaime, sin Don Carlosa. Jaime bi se bil potem poročil z nečakino kralja Alfonsa, infantino Izabelo, ki pa je danes še 6 let star.

Infantina Izabela je bila sestra kralja Alfonsa, infantine Marije de Las Mercedes, ki je bila omožena s princem Karlošem Bourbonskim, a je en dan po rojstvu svoje hčerke umrla.

Pred dveh tednovoma se je mislilo, da je voda zadušila revolucionarno gibanje, ali kakor zdaj vse kaže, je isto se še bolj razširilo in postaleno nevarno za vladu.

Predsednik Diaz je odredil, da se odpoljijo nove čete v državo Chihuahua, kjer je vstaško gibanje najvernejše.

Po poročilih iz La Junta je bila znana insurgenčna v petek večja, kjer se je prvotno poročalo. Insurgenčni so imeli le majhne izgube, vladne čete pa izgubile 1000 mož.

Shafter, Tex., 19. dec. — Neki trgovci v mehikanskem okraju Lajos je poročal, da se pri Onijaga Mulatos je poročal, da se pri Onijaga Mulatos na drugih mehikanskih krajinah blizu ameriške meje vrše nepravljivi boji med revolucionari in vladnimi četami. Revolucionarne čete štejejo 1200 mož, vladne pa samo 400.

Fairmont, W. Va., 19. dec. — Bivši premogovnik od Consolidated Coal Co. pri Clifton se je priplatal eksplozija, pri kateri je bilo pet premogokopov ubitih in nad 20 teško telesno poškodovanih. Za časa eksplozije je delalo v premogovniku 50 delavcev. V tem premogovniku se je bila pred temi leti tudi priplatala razstrelba, pri kateri je bilo nad 100 delavcev usmrtenih.

Samomor radi prepira z ženo.

Berlieb Carlitz, 35 let star, je včeraj popoldne izvršil samomor. Skočil je raz okno v drugem nadstropju hiše štev. 97 Orchard St. Manhattan.

Malo časa potem, ko je bil priplatal eksplozija, da se prepira s ženo, ki je bila v celoti zanikala, da se strojno sreča s ženo, ki je bila v celoti zanikala.

Mlaadoleten delavec ponešrečil.

Štirinajstletni John Cominsky iz Montvale, N. J., je ponešrečil v tovarni. Stroj mu je odtrgal roko. Pred nekaj tedni je bil izgubil očeta, katerega je povezil avtomobil. Zdaj je moral 14-letni deček skrbeti za svojo mater in ne dolgotrajno sestro.

Predsednik zveznega nadodisca za prisrečen.

Washington, 20. dec. Edward D. White, novi predsednik zveznega nadodisca, je bil včeraj slovensko zaprisezen. On je najvišji sodnik v Z. državah.

Navarro ujet.

Bivši ministarski predsednik Moret je bil sklenil tajen dogovor z Vatikanom proti kralju Alfonsu.

SENZACIONELNO ODKRITJE.

Zarotniki so hoteli pozvani na prestol Jaime, sina Don Carlosa.

Madrid, 20. dec. — Veliko senzacijo vzbuja vest, ki se širi po mestu, namesto, da se je bil bivši ministarski predsednik Moret dogovoril z odličnimi Španci in Vatikanom, da se odstvari kralj Alfons in pokliče na prestol Jaime, sin Don Carlosa. Jaime bi se bil potem poročil z nečakino kralja Alfonsa, infantino Izabelo, ki pa je danes še 6 let star.

Eagle Pass, Tex., 19. dec. — Po poročilih iz države Chihuahua so insurgenčni premagali vladne čete in jih zapolili v beg. Prav se, da so vladne čete izgubile 200 mož. Vladne čete in revolucionarji so blizu mesta Chihuahua trčili skupaj. Lojalne čete je zapovedeval general Hernandez.

V petek so insurgenčni zapolili zdravje čete Hernandez in Novarri iz okraja. Včeraj je bilo prišlo do

Katol. Jednota.

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.
Sedež v ELV, MINNESOTA.

URADNIKI:

Predsednik: FRANK MEDOSH, 9483 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Podpredsednik: IVAN GERM, P. O. Box 57, Braddock, Pa.
Glavni tajnik: JUKLJ L. BROZICH, P. O. Box 424, Ely, Minn.
Pomočni tajnik: MARK KERŽIŠNIK, L. Box 383, Rock Springs, Wyo.
Blagajnik: IVAN GOVŽE, P. O. Box 105, Ely, Minn.

NADZORNIKI:

ALOJZIJ VIRANT, predsed. nadz. odbora, 1700 E 25 St. Lorain. II.
IVAN PRIMOŽIČ, II. nadzornik, P. O. Box 641, Eveleth, Minn.
MIHAEL KLOBUČAR, III. nadzornik, 115-7th St. Calumet, Mich.

POROTNI ODBOR:

IVAN KERŽIŠNIK, predsed. porot. odbora, P. O. Box 138 Bardine, Pa.
IVAN MERHAR, drugi porotnik, P. O. Box 95, Ely, Minn.
STEFAN PAVLIŠIČ, tretji porotnik, P. O. Box 3, Pineville, Minn.

Vrhovni zdravnik: Dr. MARTIN J. IVEC, 711 N. Chicago St. Joliet III

Društveno glasilo je "GLAS NARODA".

Drobnosti.

KRANJSKE NOVICE.

Tepé. V Smeldniku je posestnika sin Janez Kalan iz Žerjavke v prepričil udaril Jožeta Čabuška, posestnika sina v Mostah z nekim železom po glavi in ga težko poskodoval.

Samokres je sprožil Lovrene Bizjak, poljski dinarij, je píl v Kuekevi gostilni na Britofu. Navzoč je bil pa tudi neki Ivan Trebar, posestnika sin iz Britofa. Imel je v roki nabit s amokres, katerega je ogledoval in semtretja vrtil, naenkrat se mu v roki sprožil in strel zadene Bizjaka v desno roko in ga težko poskodoval.

Kakino obmejno delovanje hvalij, kranjski klerikalci. Družba sv. Morjorja je izdala "Zgodovino slovenskega naroda". Na strani 120 stoji: "Zelo blagonočno je bilo delovanje (oglejskega) patrijarha Ulrika I. (1685-1721) iz rodu koroskih Epenštajncov.... Na Gorisko in Furlansko je poklical mnogo nemških plemiških družin in jim podelil akvilejske gradove v fevd." Klerikale torek hvalijo cloveka, ki je po Goriskem naseljeval nemške rodbine ter bil nekak predhodnik nemške "Suedmarke". Morda ga "Suedmarka" napravi še za svojega patrona. Potem se pa klerikale še habajo, da delajo za obmejno.

Tatinski vlon v župnišču. Iz Štangje pisejo: "V nedeljo, dne 4. t. m., med jutranjo službo božjo od 6. do 7. ure, je vlonil v pisarno tukajšnjega župnika, ko so bili vsi pri službi božji, neznan uzmovič. V pisarno je skoraj zaklenjena vrata s silo vlotil. Od tam je odnesel nekaj cerkvne drožila, potem ves šolski denar, župniku zimsko novo sukujo in hlače. Tudi kuharji iz družinske sobe jo odnesel karki 17 K. Prave tatinske srceči ni imel, odnesel je veliko vinarjev in celo škatlo starega obrubljenga in veljavnega denarja vsake božje. Morda je bil nekakšna drožila. Ne ve se, če bo prikrajšan mesec ali delave.

Tatinski vlon v župnišču. Iz Štangje pisejo: "V nedeljo, dne 4. t. m., med jutranjo službo božjo od 6. do 7. ure, je vlonil v pisarno tukajšnjega župnika, ko so bili vsi pri službi božji, neznan uzmovič. V pisarno je skoraj zaklenjena vrata s silo vlotil. Od tam je odnesel nekaj cerkvne drožila, potem ves šolski denar, župniku zimsko novo sukujo in hlače. Tudi kuharji iz družinske sobe jo odnesel karki 17 K. Prave tatinske srceči ni imel, odnesel je veliko vinarjev in celo škatlo starega obrubljenga in veljavnega denarja vsake božje. Morda je bil nekakšna drožila. Ne ve se, če bo prikrajšan mesec ali delave.

Nesreča na železnici. Iz Boh. Bistrica, 6. dec.: Danes ob 11. uri zjutraj vlovozil tovorni brivzak z navadno hitrostjo iz postaje v predor. V bližini magacina delali so delavci na progri. Delavec Anton Muhič ni pazil na vlač. Dasi so mu tovarisi klicali, naj skoči proč, se ni pravofašno umaknil. Stroj ga je zadel s cilindrom s tako silo v levo stran ledja, da je revež odletel na druge stran tira in si razbil čepanje na glavi, zlomil levo roko in dobil tudi nevarne notranje poškodbe. Tovarisi so ga prenesli domu v stanovanje. Da bi okreval, ni upati. Zupničko vlovoz z več nepreklopjenimi očmi.

Na dverazreduci na Dvoru so se pojavile očišč s tako silo, da se je morala kuhina za 14 dni zapreti. Ni je skoraj hiše, da ne leže otroci. V kaki bili so kar po štirje bolniki. Umrli je dosedaj samo devetletna deklica. Megljeno vreme daje sitni bolezni potuho, da se bolj in hitreje razvije in širi.

Aretovanig cigan. Fred tedni se je pripravljalo v Ljubljano na vožnje včer, macidonskih ciganov, katerih večina se je takoj odpeljala dalje proti Viču. V mestu je pa etal je en cigar z dvema ženskama. Le-ta se je podal z mlajšo proti staremu trgu, medtem, ko je starejša zaostala. Podala se je k nekemu zlatarju kupovat zlatino. Med kupovanjem je cigar prosil zlatarja, naj mu menja bankovce za 50 kron. Med menjavanjem je pa že cigar skrivila dva zlata prstanu, katero tavnine pa zlata tudi po njih odhodu ni opazil. Nato sta se podala v neko pekarijo v Florianski ulici, kjer je cigar zopet prosil mojstra, da mu menja 50-kronski bankovce. Mojster mu je odštel 10 petkrnskih tolarjev, katerih pa cigar ni hotel spregjeti, češ, da so mu proteski, nakar je odštel. Ciganka je ostala sama v trgovini in kupila nekaj kruha. Po ujemanju odhodu je pa mojster opazil, da mu menja dva petkrnska tolarja, nakar je obvestil policijo. Ciganka pa se je potem ustavil na mestnem trgu in včer, kjer so se prodajali čevlj. Tukaj je ciganka ukrala par ženskih čevlj. Brez slovesa zginil. K Sv. Roku v rokem okraju pristojni Urban Novak se je pred kratkim klatil v okolični Vrata. Naenkrat je dobil ne-

utelišnjo željo po potovanju, a manjšalo mu je za to potrebnega denarja. Kmalu je našel neko osebo, ki se je dejalo opehariti za 100 K. Ko se je še prej najdel v napil pri nekem gostilničarju, je izginil brez sledu, ne da bi se poslovil pri svojih dobrotnikih. — Orožništvo že nasleduje nevhaleženja!

Mrtvec v jarku. Iz Maribora poročajo: Dne 30. novembra je umrl v Pekjerji pri Mariboru par mesecov star otrok gostilničarja France Leršeha. Ker je tema zakonskima umrlo že pet otrok v najmlajši starosti in ker je bil umrli otrok sub kakor skelet, se je razširila govorica, da je ta slednji otrok umrl vsed zanemarjenosti. Grobokop Andrej Herič iz Limbuša je prisel dotičnega dne po truplu, da je pokopilje. Leršeh ga je pa tako napočil, da ga je Leršeh moral spremeti na pokopališče v Limbušu. Herič je bil hajce tako pijan, da se je večkrat z rako prevrnil. Ko je truplo položil v mrtvirošnico, je šel sam proti domu, dočim je šel Leršeh v Pekjerje nazaj. Ker pa Heriča dolgo ni bil domov, ga je šel njegov sin iskat ter ga našel v nekem jarku mrtvega. Glavo je imel v vodi.

KOROŠKE NOVICE.

Kruhek sv. Antona. Božji namestnik in katoliški prelat Kayser, ki je sedaj zaprt v Celovcu, je dolgo časa prepravljal vso državo s tiskalnimi prošnjami, v katerih je milo in ganljivo prosil darov za uboge sirote v nejgori sirotinici. Tudi v kraju na Kranjskem je ta monsignor posiljal take prošnje. Ko so ga zapri, so slovenski klerikalni listi mnogo pisali, da je več žrtvoval za kruhek sv. Antona, za uboge sirote. Sodisce pa ima o božjem namestniku drugačno mnenje. Doganal se je namreč, da je monsignor Kayser pouznamal tudi delar, ki je bil načinjen za kruhek sv. Antona in ga porabil za svoje špekulacije. Še več! Izvabil je tudi različnim poslom njihove pribrananke in sošišče pozivlja sedaj vse, ki jih je omenjali prelat na ta način ogoljufal, naj se oglase. Beračenje za kruhek sv. Antona se je moglo prav dobro obnesti, kajti ravno tiste prošnje, prej Kayser, razposilil sedaj neka nuna.

Goljufija. Pri zgradbi novomeškega gimnazija je bilo več podjetnikov, ki so na vse načine izzemali delavce, tako da so delavci parkrat hoteli dejansko napasti te podjetnike. Radi tega in radi viemena se je skoraj čisto zastavilo delo in podjetniki so se razkropili po vsem svetu. Eden je zapatil ogromno dolgov, drugi je delavec ogoljufal. Odtegoval jim je namreč od plače po 70 v mesecu, ki so ga delavci jemeli. Zdaj, ko je podjetnik izginil, je prišlo na dan, da ni plačal za mesec utri vinarja. Mesar zahteva zdaj plačilo od delavcev, ki se pa branijo drugič plačati. Ne ve se, če bo prikrajšan mesec ali delavec.

Goljufija. Pri zgradbi novomeškega gimnazija je bilo več podjetnikov, ki so na vse načine izzemali delavce, tako da so delavci parkrat hoteli dejansko napasti te podjetnike. Radi tega in radi viemena se je skoraj čisto zastavilo delo in podjetniki so se razkropili po vsem svetu. Eden je zapatil ogromno dolgov, drugi je delavec ogoljufal. Odtegoval jim je namreč od plače po 70 v mesecu, ki so ga delavci jemeli. Zdaj, ko je podjetnik izginil, je prišlo na dan, da ni plačal za mesec utri vinarja. Mesar zahteva zdaj plačilo od delavcev, ki se pa branijo drugič plačati. Ne ve se, če bo prikrajšan mesec ali delavec.

Tatinski vlon v župnišču. Iz Štangje pisejo: "Zelo blagonočno je bilo delovanje (oglejskega) patrijarha Ulrika I. (1685-1721) iz rodu koroskih Epenštajncov.... Na Gorisko in Furlansko je poklical mnogo nemških plemiških družin in jim podelil akvilejske gradove v fevd." Klerikale torek hvalijo cloveka, ki je po Goriskem naseljeval nemške rodbine ter bil nekak predhodnik nemške "Suedmarke". Morda ga "Suedmarka" napravi še za svojega patrona. Potem se pa klerikale še habajo, da delajo za obmejno.

Tatinski vlon v župnišču. Iz Štangje pisejo: "Zelo blagonočno je bilo delovanje (oglejskega) patrijarha Ulrika I. (1685-1721) iz rodu koroskih Epenštajncov.... Na Gorisko in Furlansko je poklical mnogo nemških plemiških družin in jim podelil akvilejske gradove v fevd." Klerikale torek hvalijo cloveka, ki je po Goriskem naseljeval nemške rodbine ter bil nekak predhodnik nemške "Suedmarke". Morda ga "Suedmarka" napravi še za svojega patrona. Potem se pa klerikale še habajo, da delajo za obmejno.

Nesreča na železnici. Iz Boh. Bistrica, 6. dec.: Danes ob 11. uri zjutraj vlovozil tovorni brivzak z navadno hitrostjo iz postaje v predor. V bližini magacina delali so delavci na progri. Delavec Anton Muhič ni pazil na vlač. Dasi so mu tovarisi klicali, naj skoči proč, se ni pravofašno umaknil. Stroj ga je zadel s cilindrom s tako silo v levo stran ledja, da je revež odletel na druge stran tira in si razbil čepanje na glavi, zlomil levo roko in dobil tudi nevarne notranje poškodbe. Tovarisi so ga prenesli domu v stanovanje. Da bi okreval, ni upati. Zupničko vlovoz z več nepreklopjenimi očmi.

Na dverazreduci na Dvoru so se pojavile očišč s tako silo, da se je morala kuhina za 14 dni zapreti. Ni je skoraj hiše, da ne leže otroci. V kaki bili so kar po štirje bolniki. Umrli je dosedaj samo devetletna deklica. Megljeno vreme daje sitni bolezni potuho, da se bolj in hitreje razvije in širi.

Aretovanig cigan. Fred tedni se je pripravljalo v Ljubljano na vožnje včer, macidonskih ciganov, katerih večina se je takoj odpeljala dalje proti Viču. V mestu je pa etal je en cigar z dvema ženskama. Le-ta se je podal z mlajšo proti staremu trgu, medtem, ko je starejša zaostala. Podala se je k nekemu zlatarju kupovat zlatino. Med kupovanjem je cigar prosil zlatarja, naj mu menja bankovce za 50 kron. Med menjavanjem je pa že cigar skrivila dva zlata prstanu, katero tavnine pa zlata tudi po njih odhodu ni opazil. Nato sta se podala v neko pekarijo v Florianski ulici, kjer je cigar zopet prosil mojstra, da mu menja 50-kronski bankovce. Mojster mu je odštel 10 petkrnskih tolarjev, katerih pa cigar ni hotel spregjeti, češ, da so mu proteski, nakar je odštel. Ciganka je ostala sama v trgovini in kupila nekaj kruha. Po ujemanju odhodu je pa mojster opazil, da mu menja dva petkrnska tolarja, nakar je obvestil policijo. Ciganka pa se je potem ustavil na mestnem trgu in včer, kjer so se prodajali čevlj. Tukaj je ciganka ukrala par ženskih čevlj. Brez slovesa zginil. K Sv. Roku v rokem okraju pristojni Urban Novak se je pred kratkim klatil v okolični Vrata. Naenkrat je dobil ne-

Iščem svoja dva brata TONETA in JOSIPA HOČEVAR ter soseda JANEZA PAPEŽ. Prvi je bil pred štirimi leti v East Helena, Mont. drugi je bil pred petimi leti v Coaldale, Colo., in tretji pa pred štirimi leti nekje v Nevadi. Prosim, da kdo izmed rojakov ve za koga izmed teh, naj mi naznam, ali naj se pa sami javijo. Vsi so doma iz Tolčan pri Zagradcu. — John Hočevac, 2217 N. 8th Ave., Great Falls, Mont. (20-21-12)

PRVA slovenska trgovina z obliko, čevlji, klobuki in majnarskim opravami je.

John Košir,

Rock Spring, Wyo.

Kruhek sv. Antona. Božji namestnik in katoliški prelat Kayser, ki je sedaj zaprt v Celovcu, je dolgo časa prepravljal vso državo s tiskalnimi prošnjami, v katerih je milo in ganljivo prosil darov za uboge sirote v nejgori sirotinici. Tudi v kraju na Kranjskem je ta monsignor posiljal take prošnje. Ko so ga zapri, so slovenski klerikalni listi mnogo pisali, da je več žrtvoval za kruhek sv. Antona, za uboge sirote. Sodisce pa ima o božjem namestniku drugačno mnenje. Doganal se je namreč, da je monsignor Kayser pouznamal tudi delar, ki je bil načinjen za kruhek sv. Antona in ga porabil za svoje špekulacije. Še več! Izvabil je tudi različnim poslom njihove pribrananke in sošišče pozivlja sedaj vse, ki jih je omenjali prelat na ta način ogoljufal, naj se oglase. Beračenje za kruhek sv. Antona se je moglo prav dobro obnesti, kajti ravno tiste prošnje, prej Kayser, razposilil sedaj neka nuna.

Goljufija. Pri zgradbi novomeškega gimnazija je bilo več podjetnikov, ki so na vse načine izzemali delavce, tako da so delavci parkrat hoteli dejansko napasti te podjetnike. Radi tega in radi viemena se je skoraj čisto zastavilo delo in podjetniki so se razkropili po vsem svetu. Eden je zapatil ogromno dolgov, drugi je delavec ogoljufal. Odtegoval jim je namreč od plače po 70 v mesecu, ki so ga delavci jemeli. Zdaj, ko je podjetnik izginil, je prišlo na dan, da ni plačal za mesec utri vinarja. Mesar zahteva zdaj plačilo od delavcev, ki se pa branijo drugič plačati. Ne ve se, če bo prikrajšan mesec ali delavec.

Goljufija. Pri zgradbi novomeškega gimnazija je bilo več podjetnikov, ki so na vse načine izzemali delavce, tako da so delavci parkrat hoteli dejansko napasti te podjetnike. Radi tega in radi viemena se je skoraj čisto zastavilo delo in podjetniki so se razkropili po vsem svetu. Eden je zapatil ogromno dolgov, drugi je delavec ogoljufal. Odtegoval jim je namreč od plače po 70 v mesecu, ki so ga delavci jemeli. Zdaj, ko je podjetnik izginil, je prišlo na dan, da ni plačal za mesec utri vinarja. Mesar zahteva zdaj plačilo od delavcev, ki se pa branijo drugič plačati. Ne ve se, če bo prikrajšan mesec ali delavec.

Tatinski vlon v župnišču. Iz Štangje pisejo: "Zelo blagonočno je bilo delovanje (oglejskega) patrijarha Ulrika I. (1685-1721) iz rodu koroskih Epenštajncov.... Na Gorisko in Furlansko je poklical mnogo nemških plemiških družin in jim podelil akvilejske gradove v fevd." Klerikale torek hvalijo cloveka, ki je po Goriskem naseljeval nemške rodbine ter bil nekak predhodnik nemške "Suedmarke". Morda ga "Suedmarka" napravi še za svojega patrona. Potem se pa klerikale še habajo, da delajo za obmejno.

Nesreča na železnici. Iz Boh. Bistrica, 6. dec.: Danes ob 11. uri zjutraj vlovozil tovorni brivzak z navadno hitrostjo iz postaje v predor. V bližini magacina delali so delavci na progri. Delavec Anton Muhič ni pazil na vlač. Dasi so mu tovarisi klicali, naj skoči proč, se ni pravofašno umaknil. Stroj ga je zadel s cilindrom s tako silo v levo stran ledja, da je revež odletel na druge stran tira in si razbil čepanje na glavi, zlomil levo roko in dobil tudi nevarne notranje poškodbe. Tovarisi so ga prenesli domu v stanovanje. Da bi okreval, ni upati. Zupničko vlovoz z več nepreklopjenimi očmi.

Na dverazre

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: GEORGE KOS, 524 Broad St., Johnstown, Pa.
Glavni tajnik: IVAN PAJK, L. Box 328, Conemaugh, Pa.
Pomočni tajnik: JOSIP SVOBODA, R. F. D. 1, Box 122, Conemaugh.
Blagajnik: FRANK ŠEGA, L. Box 238, Conemaugh, Pa.
Pomočni blagajnik: IVAN BREZOVEC, P. O. Box 6, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

JACOB KOCJAN, pred. nadz. odbora, Box 508, Conemaugh, Pa.
FRANK PERKO, nadzornik, L. Box 101, Conemaugh, Pa.
ANTON STRAŽIŠAR, nadzornik, Box 511, Conemaugh, Pa.

POROTNIKI:

ALOJZIJ BAVDEK, predsednik porot. odbora, Box 1, Dunle, Pa.
MIHAEL KRIVEC, porotnik, Box 324, Primero, Colo.
IVAN GLAVIČ, porotnik, P. O. Box 323, Conemaugh, Pa.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

R. E. BRALLIER, Grove St., Conemaugh, Pa.

Cenjena društva, oskroma njih uradniki so ujedno pročeni poliljati žanar naravnost na blagajnika in nikomur drugem, vse druge dopise pa na glavnega tajnika.

V slutaju da opazijo društveni tajniki pri mesečnih poročilih, ali sploh članski v poročilih glavnega tajnika kakršna koli pomanjkljivost, naj se to nemudoma naznani na urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Društveno glasilo je "GLAS NARODA."

Rosana.

Spisal Josip Stritar.

(Dalej.)

"Jaz vem, kar vem, ali tebi ni da skrivaš med gredicami skljčen, a ne bi pravila; to bi bilo, kakor da bi bil stvar na oklici. Kaj tu stojiš in čeljast si in motiš moža pri delu, ko pomagati ne znaš; krave pa stradajo v hlevu, klasti jim je čas. Vam pa se čudi, oče Jelenko, da poslušate to kletanje."

Somrak bi bil svoji ženi gotovo kaj prav jednatoga odgovoril, zlasti ker mu je bila dala tako nespodoben priimek. Vendar tega ni storil; bodisi, da mu ni prišla prava beseda na misel, ali pa je bil premoder, da bi se s svojo ženo pregovarjal pred tujim človekom; ali je pa morda čutil, da žena prav govorji opominjajo ga po zahvale gospodarske dolžnosti, tem bolj, ker se so krave res nepotrebitno oglašale iz hleva, kar je bil prej preslišal v živem pogovoru. Bodisi to kakorkoli, Somrak se molča napoti proti hlevu.

Pri tej prvi prisopila ves preplašen deček iz vasi na grajski vrt. Ko zagleda Skalarja, vpije že od daleč:

"Hitro, hitro, gospod! Pomagat! Marko je zaboden, toliko da še diha. Somrakov stric vas prosijo. Tecite, da ne bo prepozno!"

"Precej priedem; tecci pa povej jim, da naj bodo mirni."

In Skalar pusti svoje virtuarsko orodje ter hiti v grad, da vsame s seboj, česar treba v takih slučajih.

Konj je že osidljal stal na dvorišču, kakor je bilo rečeno slugi, ko pride Skalar s potrebnimi pripravami dol.

Mudilo se je, vendor predno zased konja, ne more, da bi ne skočil pogledat, kako je hčeri na vrtni; gotovo se je uhožen ludo prestrašila te novice.

In res se je bila Rosana prestrašila. Zgrudila se je bila od straha, na tleh je čepala, kakor brez zavesti, ko pride oče. Njegove stopinje so zdramijo; kvišku plane, okolu vrata se oklene očeta, in strastno zavpije:

"Resite ga, resite ga, oče! Hitite, pomagajte, dojno življenje; jaz ne morem živeti brez njega!"

Zdaj je bilo Skalarju vse jasno. — Mlada ljubezen tako dolgo skrivana, zatajvana, prodrla je dekliki silom iz deviškega srca v tem strašnem trenotku.

"Mirno budi, ljubo dete," tolazi jo oče, "jaz storim vse, kar je v moji moći."

"Hitro, hitro, oče, čas poteka; midva tu govoriva, in on umira! Z vami grem, vzemite me s seboj, oče; jaz ne morem sama tukaj ostati, strah bi me umoril, strašna negotovost; videti ga moram živega ali — o Bog, o Bog!"

Kaj je hotel oče? Moral je ustrezil želji svojega otroka. Kako bi jo bil mogel samo postiti v takem stanju.

Malo potem je dirjal na vso moč konj s Skalarjem in njegovo hčerko iz grada proti Somrakovemu hiši.

Vse polno ljudstva je bilo zbranega pred Somrakovem hišo, kamor so bili preneseni ranjenci, ker je bila najbližja. Vse je bilo zbegano, preplašeno. Glave so stikali in ugibali. "Voznikov ga je, nihče drugi." — "Jaz sem ga videl, ko je bežal kakor divzver po Prilesnikovem smrečju; strah me ga je bilo, prav tak je bil, kakor Kajn!" — "Jaz sem zmizom nistila in obogajno obesvali in ogrevali vse preostre na njih prebivalce.

Skalar je bil staj vrtnar, samo vrt. Glejte ga tam, kako se pridno sama pri sebi, da iz tega ne bo nič kleso.

IX.

Skalarjevo domovje je bilo zares, kakor je pravil Somrak, vse izpremenjeno; kakor odumre prej, tako prijazno je bilo galaj. Grad je bil z novim osvetom in poblenjem; okna prej opravljena, bila so zdaj čista kakor zrcalo.

Prostor pred gradom je bil predelan v lep vrt. Kjer je nekdaj stovljala med peskom redka trava, sati su drugi pleveli, evale so zdaj v strašnih gredicah žareče centifolij.

Vse polno ljudstva je bilo zbranega pred Somrakovem hišo, kamor so bili preneseni ranjenci, ker je bila najbližja. Vse je bilo zbegano, preplašeno. Glave so stikali in ugibali. "Voznikov ga je, nihče drugi." — "Jaz sem ga videl, ko je bežal kakor divzver po Prilesnikovem smrečju; strah me ga je bilo, prav tak je bil, kakor Kajn!" — "Jaz sem zmizom nistila in obogajno obesvali in ogrevali vse preostre na njih prebivalce.

Skalar je bil staj vrtnar, samo vrt. Glejte ga tam, kako se pridno sama pri sebi, da iz tega ne bo nič kleso.

Skalarjevo domovje je bilo zares, kakor je pravil Somrak, vse izpremenjeno; kakor odumre prej, tako prijazno je bilo galaj. Grad je bil z novim osvetom in poblenjem; okna prej opravljena, bila so zdaj čista kakor zrcalo.

Prostor pred gradom je bil predelan v lep vrt. Kjer je nekdaj stovljala med peskom redka trava, sati su drugi pleveli, evale so zdaj v strašnih gredicah žareče centifolij.

DR. E. C. COLLINS.

ustanovitelj

Ako trpite na:

Želodečni bolezni, slab prehod, drživi, kožni bolezni, a. s. imate romatizem, glavoboli, skrofeline, hribovost, naduh ali jetiko, srčni napaki, nervoznost, zlatlo žilo, kilo, ali bolzen pjūj, žeter, ledine ali oči. Napljenjnost trebuh, katar v noen, glavi, vratu ali želodcu. Trabuljo, neuralgijo, mazulje ali kakr drugo motrjanje, ali vrnje bolezni, kakor tudi tajne spolne bolezni, pisite mi pa pridite osobno, na navezeni naslov na kar Vam boste pomagano.

Pišite takoj danes po jedno znamenitih in prekoristnih od Dr. E. C. Collins-a s pisanim knjig, katera dobito povsem brezplačno.

dobrega." — "Po Skalarja so poslali; če mu more kdo pomagati, on more." — "Da bi le že skoraj prišel!"

"Glejte ga, tamle dol, na konju, kako drvi! Zdaj, zdaj bo tu!" — "Pa dekleta ima pred seboj na konju!"

Govorica potihne, ko pridev Skalar med nje. Totočko da ni konj koga pohodi; jezdje ni pazil. Konj ustači, izpusti Rosano na tla, potem stopi sam s konja.

"Kaj tu zijala prodajate!" zagrozi se nad ljudmi. "V stran, vsak po svojem opravku! Tu nikegar ne potrebujemo. Pokoj!"

Množica se nehote odmakne nekoliko v stran. Skalar gre z Rosano v hišo. Tudi tu je bilo vse polno ljudi, tako da se s težko skozi ne prenerita. Skalar jih vse odpravi, potem vrata zaklene.

V stranski izbiči, kjer je ležal ravnec, najde Somrakov, starega Jelenka, Rezik in njeno mater; prsi jih, naj gredo iz sobe vsi.

"Mira, pokoja je bolnišnik najprej treba. Ijudje."

Vsi gredo, dasi s težkim srečem. — Zdaj se je videti Marka. Znak je ležal, bled, mičec; desnica mu je visela bleča po posteli.

"Marko!" zakliče ga Rosana, pada na kolena, prime mu mrzlo ruko ter jo strastno poljublja.

Pri tem glasu, ki bi bil zbulil mirliča, izpregleda Marko, a takoj zopet zamizi. Vendar tudi to je bilo že dovolj tolaka Rosani.

"Marko, moj Marko, ne zapusti me; bres tebe ne morem, nočem živeti!"

"Če ti je draga njegovo življenje, tibi boli!" reče ji oče resno, žilo tipaje bolnišnika. Potem mu prešče rano, po gozdu ju polajal bliži nje, ter evtilje, je nabiral svoji nevesti! Na skalo je bil ravno splezal, kjer je videl posebno lepo, redko evtilico, to ji mora prineseti. Ko začuje petje, sede vrh skale in posluša; v presladkih čutih se mu srčna duša ziblje. Ko petje potihne, približa se pevki ter ji pomoli nabranje evtelice:

"Lepih, plemenitih evtelic imate na vrta. Rosana; ali jaz ne vem, kako je to, take so mi vendor se ljubše."

The COLLINS

NEW YORK
MEDICAL
INSTITUTE

Popolno Resnico in ne prazno Govorjenje

DOKAZUJEJO ISKUŠENI ZMOŽNI IN VEŠČI ZDRAVNIKI. Ni dovolj biti samo zdravnik ter imet razno oglaso po časopisih. Na ubogi, bolni Slovenski narod potrebuje, dobro veslo in izkušene zdravnike, kateri jim zamorejo v bolezni tudi resnično pomagati, ker ... ali bolni Slovenci ne morejo ujih težko priznjeni denar v netuspesu svrhe pre metati ter prazne žepo nevečih zdravnikov polniti ter si z njih slabimi zdravili boretne so bolj poslabšati.

ROJA! ne verujte sladkim in lepim besedam takih zdravnikov kateri se v malih oglasili in časopisih samo hvalijo in pisarjo o njih veščnosti, kateri ne morejo uti jenduga povoljnega slučaja njih združevanja dokazati.

Zdravniki THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE so dobro poznati med vsem Slovencem. Ti zdravniki se izvršujejo že monogo let za naš bolni Slovenski narod ter njih dobroto in zadovoljstvo. Učili in prakticirali so mnogo, mnogo let tako da so sodaj zmožni, z najboljšim uspehom ozdraviti vsakovrstne bolezni najbolje. Že tako zastaranja in zatemnjena strela nepravilnega zdravljija in slabih zdravil, drugih zdravnikov. Na tisoč in tisoč zdravil, drugih zdravnikov.

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE sprejme samo najboljše, največje in najiskušene zdravnike, kateri prakticirajo zdravila. Tu ga bolnika, katerega bi ti zdravniki odpustili nezadovoljnega in da bi mu ne bilo pomagane. Zdravila katere zdravniki tega zavoda predpisujejo so najboljša na svetu in katera nikdar svojega cilja ne zgreši ter vedno pomagajo proti bolezni.

Ako toraj trpite na kakor koli bolezni, najsibode nova, akutna zastara in ali kronična, ne čakajte dokler se ista še bolj ne poslabša in da ne postane neozdravljiva, temveč pošicite si pomoč takoj in nemudoma.

Ako zahteva V... ali bolezni takojšnjo pomoč, pišite ali pa pridite brez obvezovanja in čakanja. Ako ne veste sami prav gotovo kaj da Vam inanika in na kakr bolezni da trpite vprašajte zdravnik. The Collins New York Medical Institute pismeno ali osebno naskrbi Vam bodoče isti in v popolnem in počitkovno delovanju zdravnikov tega zavoda, potom katerega postajajo vedno bolj priljubljeni in slavni. Vsa pisana naslovna je: Dr. S. E. Hyndman, M. D.

The Collins New York Medical Institute

140 W. 34th Street - New York City.

Uradne ure za osebne obiske so: vsaki dan od 10 do 5 ure popoldan. Ob nedeljah in praznikih od 10 do 1 ure popoldan in vsaki torek in petek zvečer od 7 do 8 ure.

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

(Francoska parobrodna družba.

Direktna črta

do Havre, Pariza, Švize, Inomosta in Ljubljane.

Ekspress parniški so:

"LA PROVENCE" "LA SAVOIE" "LA LORRAINE" "LA TOURNAINE"
na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka na dva vijaka

na dva vijaka na d